

TAFOFIEL 21 – mei 2014

Sinds februari 2010 mag u van Epitaaf vzw op gepaste tijd een nieuwsbrief in uw mailbox verwachten, met informatie over onze activiteiten en artikels en nieuws in verband met het funeraire.

Inhoudstafel Tafofiel 21

1. Programma mei en juni 2014
2. Overzicht activiteiten 2014
3. Lidmaatschap Epitaaf 2014
4. Europese week van de begraafplaatsen 2014
5. Verhuis grafmonument Bortier
6. Verslag Erfgoeddag 27 april 2014
7. Poggioreale, begraafplaats van Napels
8. Bloemlezing uit de pers

1

De naam Tafofiel, uit het Grieks "taphos" = graf, en "philos" = vriend, een gepaste naam dus voor de elektronische nieuwsbrief van Epitaaf vzw.

Veel leesplezier

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST
VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

Epitaaf vzw krijgt de steun van

Epitaaf vzw
Onze Lieve Vrouw Voorplein 16 1020 Brussel (Laken)

www.epitaaf.org
info@epitaaf.org

PROGRAMMA MEI EN JUNI 2014

Na een goed gesmaakte, internationaal getinte, Erfgoeddag (27 april) maken we ons klaar voor de Europese Week van de begraafplaatsen. Zowel in Vlaanderen, Brussel, en vanaf dit jaar ook in Nederland, worden uiteenlopende activiteiten opgezet die wijzen op het belang van het funerair erfgoed of die een inkijk bieden op minder gekende zaken van het begrafeniswezen. Ook Epitaaf organiseert een extra activiteit tijdens de Week van de Begraafplaatsen, met een lezing over Europese begraafplaatsen te Indonesië en een toelichting en rondleiding bij de indrukwekkende restauratiewerken aan de graf galerijen van Laken (29 mei). Het Museum voor Grafkunst is ook open voor het publiek op 22 juni 2014. De laatste informatie over deze activiteiten vindt u in deze Tafofiel en op <http://epitaaf.org/start/actueel.html>. Voor leden zijn al deze activiteiten gratis, zij krijgen ook voorrang bij de inschrijvingen.

OVERZICHT VOLGENDE ACTIVITEITEN 2014

- 29 mei 2014, 13.30.u. lezingen en rondleiding kerkhof Laken
- 22 juni 2014 open deurdag Museum Grafkunst van 10 tot 16u
- 21-22 september 2014 Open Monumentendagen: rondleidingen over herdenking van WO I
- rondleiding begraafplaats Elsene zaterdag en zondag om 10u
- rondleiding begraafplaats Brussel zaterdag en zondag om 10u en om 14 u
- 5 oktober 2014 open deurdag Museum Grafkunst van 10u tot 16 u
- 18 oktober 2014 filmvoorstelling (première) van en met Eric De Kuyper.

2

LIDMAATSCHAP EPITAAF 2014

We nodigen u graag uit om uw lidmaatschap voor 2014 in orde te brengen. Dankzij uw lidmaatschap kunnen we blijven ijveren voor het behoud van waardevolle graftekens in Vlaanderen en Brussel én steekt u ons een hart onder de riem bij het onderhoud van het Museum voor Grafkunst.

25 € gewoon lid, 125 € steunend lid, 1500 € beschermend lid

Overschrijven op rekeningnummer: BE20 0682 0392 6056 BIC : GKCCBEBB

Voor de registratie en communicatie is het belangrijk om bij de overschrijving melding te maken van de naam van het lid, met adres, e-mail (indien nieuw lid), jaartal lidmaatschap en één van de hierboven vermelde termen.

DE EUROPESE WEEK VAN DE BEGRAAFPLAATSEN 2014

Zaterdag 24 mei tot en met zondag 1 juni 2014

België: Brochure <http://epitaaf.org/start/actueel.html>

De Europese Week van de Begraafplaatsen werd gelanceerd door ASCE, Association of Significant Cemeteries in Europe (www.significantcemeteries.org). Momenteel zijn er zo'n 130 Europese begraafplaatsen en verenigingen uit meer dan 20 Europese landen bij deze organisatie aangesloten. In 2014 wordt de Week voor de twaalfde maal georganiseerd. Het laatste weekend van de WBP valt samen met de Open Kerkendagen (www.openkerken.eu).

Ook dit jaar wordt een mooi en gevarieerd programma voorgesteld. Zowel grote steden als landelijke gemeenten komen met bijzondere initiatieven. Dit maakt duidelijk dat er op het funeraire veld in Vlaanderen op meerdere plaatsen wat beweegt.

Inhoud

Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Laken
Museum voor Grafkunst
Kerkhof

3

Elsene
Gemeentelijke begraafplaats

4

Provincie Antwerpen

Hoboken
Schoonselhof

4

Borsbeek
Kerkhofwandeling

4

Merkplas
Landlopersbegraafplaats

5

Putte
Sint-Jozefskerk Peulis

5-6

Wuustwezel
Begraafplaats van de zusters
Franciscanessen

6

Provincie Oost-Vlaanderen

Gent

6-9

Westerbegraafplaats
Zuiderbegraafplaats
Campo Santo, Mariakerke
Campo Santo Sint-Amandsberg
Begraafplaats Gentbrugge

Lokeren

9-10

Oude Brug
Fietstocht naar de buitenbegraafplaatsen

Sint Niklaas

10-11

Begraafplaats Tereken

Sint-Martens-Latem

11

Kerkhof Sint-Martens-Latem

Provincie Vlaams Brabant

Dilbeek

12-13

Sint-Pieterskerk Ifterbeek
Sint-Martinuskerk Dilbeek
Sint-Ulrikskerk Dilbeek

Provincie West-Vlaanderen

Alveringem
kerkhof Alveringem

13

Blankenberge
Stedelijke Begraafplaats Blankenberge

14

Brugge
Kerkhof Sint-Michiels Brugge
Centrale begraafplaats
Abdij van Steenbrugge en Zevenkerken

14-15

De Panne
Burgerlijke begraafplaats De Panne

15

Koksijde
Coxvde Military Cemetery
Sint-Pieterskerkhof
Sint-Pieterskerk

15-17

Menen
Gemeentelijke begraafplaats Lauwe

17-18

Varia
Week van de begraafplaatsen in Nederland

18

Open Kerkendagen
"Herinneringen aan '14 - '18"

Provinciale ondersteuning

Foto voorpagina: Sint-Pieterskerkhof, Koksijde

Nederland <http://www.weekvandebegraafplaats.nl/activiteiten/>

Vanaf 2014 zal ook Nederland jaarlijks actief aan dit initiatief deelnemen. De Landelijke Organisatie van Begraafplaatsen (LOB) en de Vereniging De Terebinth werken samen om tijdens de Week van de Begraafplaatsen het publiek vertrouwd te maken met alle aspecten van begraafplaatsen in Nederland. De Week loopt er op dezelfde dagen als in België, van 31 mei tot en met 8 juni.

Vele enthousiaste beheerders in Nederland lichten u graag voor over de natuurwaarde, de historische waarde, over rituelen en kunstuitingen, maar evengoed over het praktisch gebied, over onderhoud en kosten. Allerlei activiteiten worden georganiseerd, zoals rondleidingen, lezingen, concerten, thematentoonstellingen en open dagen.

Week van de begraafplaatsen te Laken: Lezingen en rondleiding

Donderdag 29 mei 2014, 13.30.u in Museum voor Grafkunst te Laken

Gratis voor leden, 5 euro niet-leden, inschrijven op: info@epitaaf.org

In de week van de begraafplaatsen organiseert Epitaaf vzw een namiddag met twee lezingen in het Museum voor Grafkunst en een rondleiding op het kerkhof van Laken.

Het programma:

- * **13.30.u. : Leon Bok "Verloren begraafplaatsen, Funerair erfgoed in Indonesië", met aansluitend - in primeur- een film over het onderzoek te Peneleh in Surabaya.**

De begraafplaats Peneleh in Surabaya. Foto Leon Bok

Nederland voerde bijna 350 jaar de scepter in Nederlands-Indië. Al vanaf het prille begin werden gestorven Hollanders ook in de Oost begraven. Eerst nog op kleine kerkhoven maar met de grote expansie in de 19de eeuw ook op grote begraafplaatsen. Daar vonden niet alleen Nederlanders hun laatste rustplaats maar ook allerlei andere nationaliteiten. De begraafplaats Peneleh in Surabaya, geopend in 1847 is een goed voorbeeld van zo'n 'Europese' begraafplaats. Leon Bok, funerair deskundige, deed in 2011 en 2012 onderzoek naar deze begraafplaats op verzoek van de gemeente Surabaya. En passant bezocht hij op Java ook andere oude begraafplaatsen. Daaruit kan een beeld gedestilleerd worden van de teloorgang van het koloniale funeraire erfgoed. Aan de hand van foto's van een aantal begraafplaatsen wordt een beeld geschetst van funerair Indonesië, met als toegift een film die illustreert hoe het met Peneleh is gesteld. Leon Bok beweegt zich reeds 20 jaar op het terrein van de funeraire cultuur.

* **14.15.u. : Tom Verhofstadt: "Stand van zaken van de spectaculaire restauratie van de graf galerijen"**

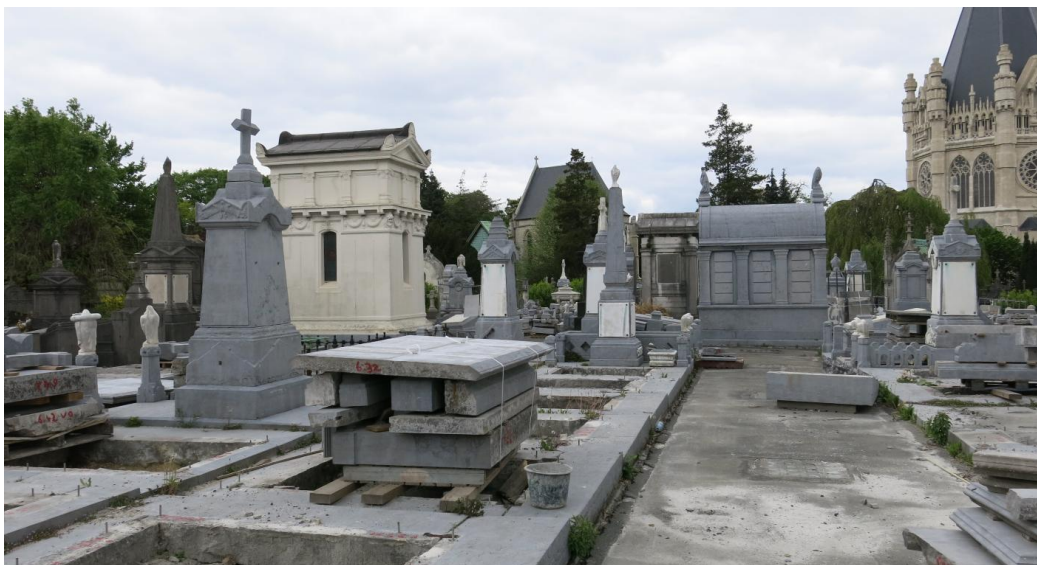

De ontmanteling van het kerkhof van Laken bij de restauratie van de graf galerijen. Foto's Anne-Mie Havermans

De werken aan de graf galerijen te Laken zijn indrukwekkend. Een groot aantal van de bovengrondse graftekens zijn reeds gereinigd en ontmanteld, deze zullen elders worden gestockeerd. Er werd reeds aangevangen met de ontmanteling en de zachte reiniging van de naamplaten van het ondergrondse gedeelte. In deze lezing komt u te weten hoe deze restauratie concreet wordt aangepakt, welke maatregelen genomen worden om dit reuzenwerk te coördineren, wat er reeds is gerealiseerd en hoe dit verder zal verlopen, en wat de restauratiefilosofie is. Tom Verhofstadt is kunsthistoricus en lid van de raad van bestuur van Epitaaf. Hij volgt de werf van de graf galerijen op.

5

* **15.00.u. : Bezoek aan het kerkhof van Laken onder leiding van Tom Verhofstadt**

Met een rondleiding langs de werf op het kerkhof van Laken wordt de schaal van deze werken pas echt duidelijk.

BORTIER VERHUIST VAN LAKEN NAAR... LAKEN

10 april 2014

Tekst en beeld: Tom Verhofstadt

In het kader van de grondige restauratie van de graf galerijen van Laken werd besloten het marmeren beeld van het grafmonument van Bortier tijdelijk te verhuizen. Dit gebeurde in samenspraak met de opdrachtgever (Stad Brussel) en de aannemer (MONUMENT NV). Epitaaf vzw, die deze werken van zeer dichtbij opvolgt, was bereid dit beeld te huisvesten en het atelier ter beschikking te stellen voor de restauratie ervan. Het beeld zal gedurende 1 tot 1,5 jaar worden opgesteld in de fonteinzaal en aldaar dus worden gerestaureerd. Het atelier vervult zodoende terug opnieuw voor een deel zijn oorspronkelijke bestemming.

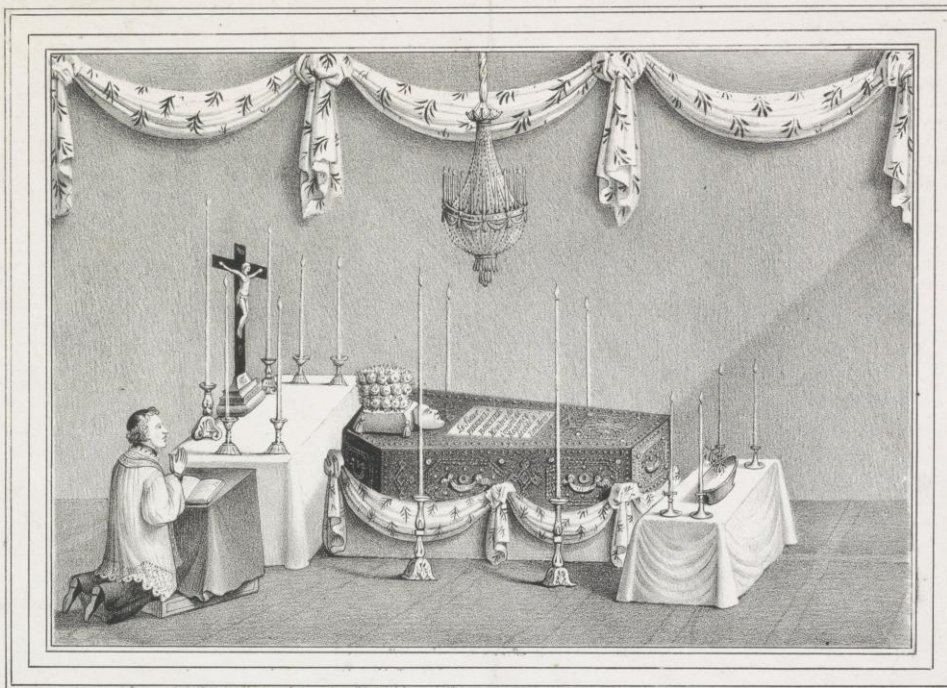
Het Bortiermonument (grafgalerijen, cel 1809) werd oorspronkelijk opgevat als praalgraf en stond opgesteld in de oude Onze-Lieve-Vrouwkerk van Laken. Bij de afbraak van deze kerk werden de concessie en monument naar het kerkhof van Laken overgebracht. Pierre Louis Bortier was adviseur van de Stad Brussel tijdens het Regentschap. Deze mecenas stierf op 29 mei 1830 op 66-jarige leeftijd te London. Op een lithografie van J. Lippens die de lijkstapel opgesteld in het salon laat zien lezen we volgende regels: *“Bienfaiteur généreux, il sut pendant sa vie obliger l’indigent qui lui tendit la main. Rien n’arrêta l’élan de sa Philantropie tout malheureux, en lui, n’espéra point en vain. Il rendit par ses dons sa mémoire immortelle. Entouré de nos vœux, puise-t-il dans l’Eden, recevoir tout le prix d’une gloire éternelle ! »* Het Rijksmuseum van Amsterdam bezit deze eerder zeldzame doodsgrafiek, met de afbeelding van het praalbed van Pierre Louis Bortier en met een vernuftig naamvers (acrostychon). De lijkstapel is omringd door kaarsen, links knielt een geestelijke in gebed. In het onderschrift het hierboven geciteerd zevenregelige acrostichon op BORTIER.

6

Zijn zoon Pierre Louis Antoine Bortier zette de traditie van mecenaat voort in de vorm van het promotorschap en de financiering van de bouw van de Bortiergalerij en de Magdalenamarkt. De gebouwen naar een ontwerp van de architect Jean-Pierre Cluysenaar werden feestelijk ingehuldigd in september 1848.

Centraal op het praalgraf bevindt zich een marmeren beeld van de beeldhouwer Philippe Parmentier (Feluy, 1784 – 1851), rechts onderaan gesigneerd en gedateerd 1831. Het stelt een allegorie van de liefdadigheid voor.

De verhuis van de beeld, dat om en bij de 400 kg weegt, werd van tevoren goed voorbereid en gepland. Rond het grafmonument werd een stelling gebouwd met een katrolsysteem zodoende het beeld te kunnen hijsen. Het werd vervolgens op een kar met zachte banden geplaatst en vastgebonden met riemen en spanbanden. Het gevaarte werd via de helling van de graf galerij door een kraan voortgetrokken. Dan werd het gevaarte gehesen naar de centrale laan, het moet gezegd een opmerkelijk en surrealistisch beeld. De kar met beeld werd vervolgens naar het atelier gereden waar dezelfde stelling werd heropgebouwd en het beeld vervolgens op houten paletten werd gedeponneerd.

INTÉRIEUR DU SALON

où furent exposés les restes de

MONSIEUR PIERRE LOUIS BORTIER,

Membre du Conseil de Régence de Bruxelles,

Décédé à Londres, le 29 Mai 1830, à l'âge de 66 ans.

*C'est Mr Bortier qui
a fondé la masse de 12 h 1/2
qui se dit en l'église de St.
Hubert, au grand plaisir de
beaucoup, les dimanches
et jours de
grande f. et fest. p.*

Bienfaiteur généreux, il sut pendant sa vie
Obliger l'indigent qui lui tendit la main.
Rien n'arrêta l'élan de sa Philantropie.
Tout malheureux, en lui, n'espéra point en vain.
Il rendit par ses dons sa mémoire immortelle.
Entouré de nos vœux, puisse-t-il dans l'Eden,
Recueillir tout le prix d'une gloire éternelle!

Dédié à sa Famille.

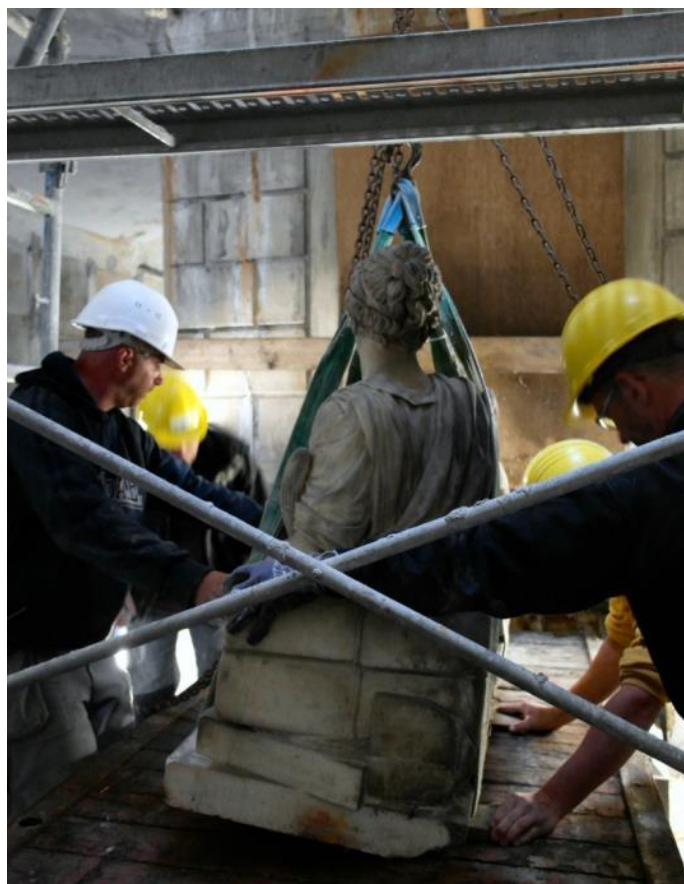
Déposé.

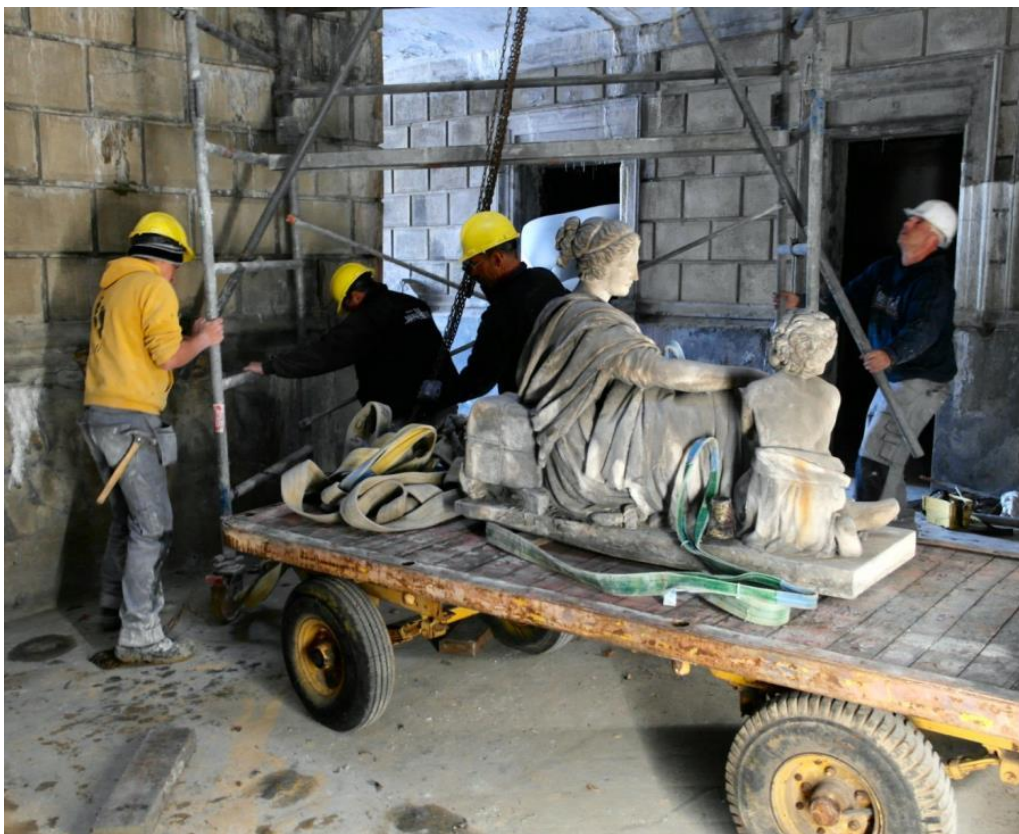
Lippens, fécit.

Lijkkist van Pierre Louis Bortier, 1830. Intérieur du Salon ou furent exposés les restes de Monsieur Pierre Louis Bortier, membre du Conseil de Régence de Bruxelles, Décédé a Londres, le 29 Mai 1830, à l'age de 66 ans (titel op object), lithografie, blad: h 330 MM × b 240 MM, prentmaker: P. Lippens (vermeld op object) uit Brussel, 1830. Collectie Rijksmuseum Amsterdam.

Het voormalige atelier Salu is een 'attractie' rijker. U kunt het beeld van zeer dichtbij komen bezichtigen tijdens onze opendeur dagen en andere geplande evenementen dit jaar en volgend jaar. Wij plannen zeker en vast nog een infomoment m.b.t. de restauratie van dit beeld.

Wat volgt is een fotoreportage... de beelden spreken voor zich!

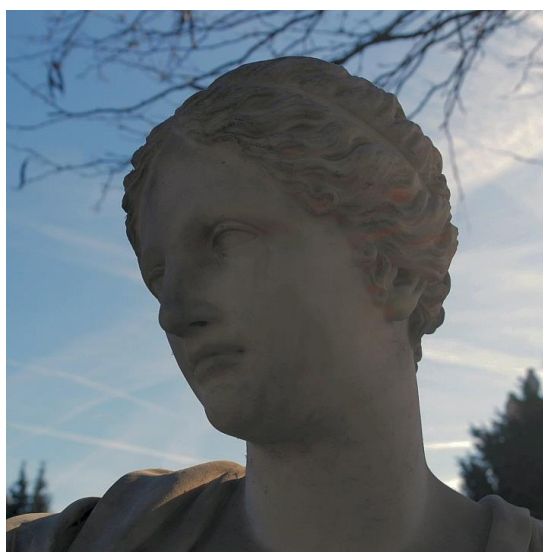

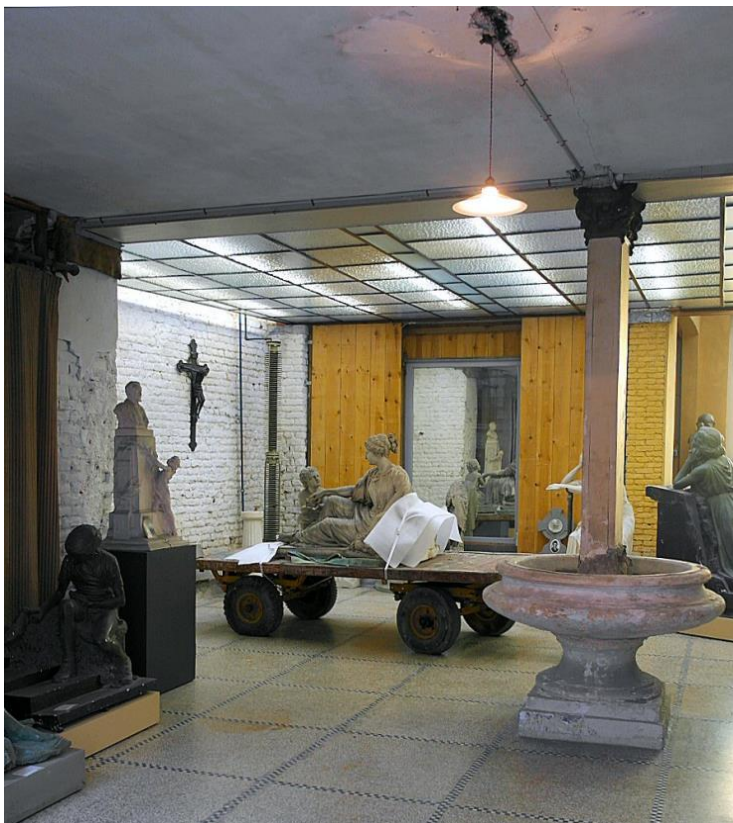

Epitaaf vzw
Onze Lieve Vrouw Voorplein 16 1020 Brussel (Laken)

www.epitaaf.org
info@epitaaf.org

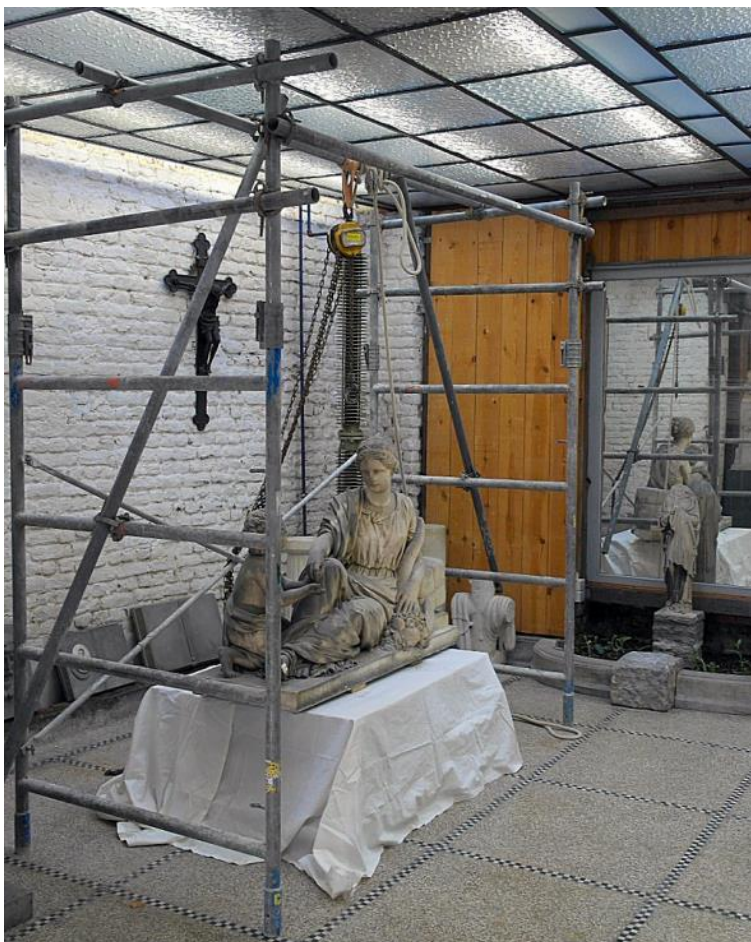

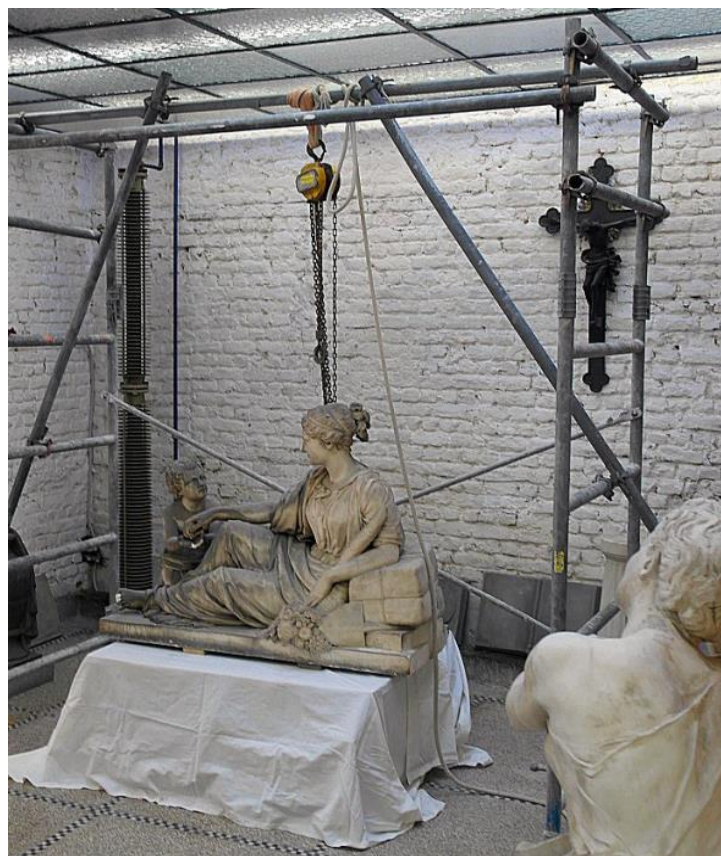
16

Epitaaf vzw
Onze Lieve Vrouw Voorplein 16 1020 Brussel (Laken)

www.epitaaf.org
info@epitaaf.org

Verslag: Erfgoeddag 27 april 2014

Kosmopolitisme op het kerkhof van Laken en in het Museum voor Grafkunst te Laken

Foto's Raoul Verstraeten

De Erfgoeddag zit er weer op en we kunnen er tevreden op terug kijken. Er was veel belangstelling voor de rondleidingen en voor de tentoonstelling. Het was zeker een 'goede editie' met veel en bijzonder geïnteresseerde bezoekers. De fraaie posters, de uitgestalde objecten en de oude fotoboeken van internationale begraafplaatsen en graftekens werden gesmaakt en door het publiek aandachtig bekeken.

Veel dank voor iedereen die hiertoe zijn steentje heeft bijgedragen. Het was bijzonder aangenaam samenwerken in een ontspannen en gemoedelijke sfeer. Daarmee kan Epitaaf vzw als vrijwilligersvereniging de batterijen weer opladen. Het doet immers telkens opnieuw deugd het enthousiasme (en de verwondering) bij het publiek te zien.

ITALIAANSE BEGRAAFPLAATSEN, HET WALHALLA VOOR DE FUNERAIRE TOERIST

Poggioreale, de begraafplaats van Napels

Tekst en foto's: Anne-Mie Havermans

Poggioreale, een wijk van begraafplaatsen

Poggioreale is gelegen aan de vroegere toegang van de stad Napels, waar de Koninklijke tol werd geïnd en waar al sinds de 14de eeuw lusthoven werden gebouwd. De plaatsnaam is synoniem geworden voor deze necropolis, niet geheel onterecht omdat hier een wijk van begraafplaatsen is ontstaan die van elkaar gescheiden worden door openbare wegen. Dit gaf aanleiding tot de bouw van diverse majestueuze toegangen.

Een Dorische poort vormt de toegang tot het oudste gedeelte van deze funeraire agglomeratie, de Cimitero Monumentale. Daartegenover ligt het station van de snelle voorstadstrein, de circumvesuviana. Reeds bij het buitenkomen van het ondergrondse heeft men zicht op de funeraire helling.

http://3.bp.blogspot.com/-Epv4B5UPbHY/UYHAKaA_V_I/AAAAAAAAQA/-2b7o1_ZAsE/s1600/img088.jpg

20

Ontwerp en structuur van de Cimitero Monumentale

De Cimitero Monumentale werd in 1812 ontworpen door Francesco Maresca, onder supervisie van Joachim Murat. De algemene uitvoering liet op zich wachten door de Napoleontische oorlogen. Maresca realiseerde reeds de algemene structuur, de twee "kloosters" en de monumentale, bergopwaarts slingerende gekasseide hoofdlaan. In 1821 werden de werken hervat onder leiding van de architecten Cuciniello Cyrus en Louis Malesci, met de bouw van de moederkerk. Stefano Gasse ontwierp in 1839 de Dorische toegangspoort.

De kern van deze begraafplaats is het "Chistro Grande" of "Groot Klooster", door de inwoners van Napels "il quadrato" genoemd, vanwege de vierkante structuur omheen de ruime binnenplaats. Centraal staat daar het beeld La Religione -het Geloof- omgeven door vier geknielde engelen, een realisatie van de neoclassicistisch beeldhouwer Tito Angelini (Napels, 1806-1878). Daarnaast werden twee kleinere "kloosters" gebouwd, geïnspireerd op Pisa. Gecombineerd met ondergrondse kamers bieden ze al twee eeuwen plaats aan overleden leden van broederschappen en parochies. Dit systeem werd opgericht opdat ook de armere klasse niet anoniem zou moeten begraven worden.

Om een onduidelijke reden werd ons de toegang tot deze *kloosters* ontzegd. Hoe die er uit zien moeten we vernemen van het internet (<https://www.youtube.com/watch?v=sdhDBqkMIaw>)

Geen nood, we spendeerden enkele weldoende uren op de helling, waar tussen welriekende bomen en wilde voorjaarsbloemen een interessante variatie aan graftekens te ontdekken valt.

<http://achillecontedilavian.blogspot.be/2013/10/un-dedalo-di-chiostri.html>

Spiegeling van Napels

Dat een begraafplaats de spiegel is van de gemeenschap waartoe ze behoort wordt haast letterlijk geïllustreerd door de begraafplaats van Napels. Net zoals in de stad omheen de baai aan de voet van de Vesuvius is de begraafplaats opgebouwd uit grote brede lanen, smalle steegjes en trappen om het hoogteverschil op te vangen. De begraafplaats is, net zoals de stad Napels, van ver gezien erg aantrekkelijk. Ook van nabij gezien zijn er opvallende gelijkenissen. Tot in de smalle straten van Napels zijn tal van majestueuze kerken en kapellen aanwezig. Daar werden eeuwenlang de burgers begraven, die door lidmaatschap van een broederschap of genootschap aan een bepaald bedehuis verbonden waren. In de 19de eeuw bouwden deze broederschappen kapellen op de nieuwe begraafplaats, van formaat als in de stad, waar in diverse etages, tot in de buitenmuur gelovigen werden bijgezet in nissen. Tot op heden wordt er nog begraven. Er is een verantwoordelijke voor onderhoud, de grootste kapel heeft zelfs een bureau vooraan.

21

Tussen deze grote kapellen voor religieuze gemeenschappen zijn tal van familiekapellen opgesteld, gevarieerd in stijl en opvatting. Daar waar de kapellen voor de broederschappen doorgaans in een strak, veelal sober neoclassicisme zijn gebouwd, is er bij de familiekapellen een grote variëteit aan

stijlen aanwezig; neoclassicisme, neoromaans, neogotisch, Moors en opvallend veel grafkapellen in een Egyptiserende stijl.

Net zoals de stadswoningen zijn meerdere familiekapellen getooid met uitgewerkte wapenschilden.

Typerend zijn ook de in de breedte uitgewerkte, wit marmeren grafmonumenten voor het gezin, die vaak centraal een foto van een kind of jongeling dragen. Verspreid tussen al deze monumentaliteit zijn graftekens voor kinderen te vinden.

Het funeraire vindt vooral uitdrukking in de architectuur, daarbij ondersteund door reliëfs en hier en daar rondsculpturen van treurfiguren, engelen en kindjes en ook portretten, in neoklassieke stijl, maar ook de invloed van de art nouveau is onmiskenbaar aanwezig.

Quadrilatero degli Uomini illustri

Een oase van sculptuur staat tussen dit architecturale geweld. Op een woud van steles, zuilen en op piramides staan bustes van illustere personen. Het veld van eminente mensen, opgericht in navolging van de wetten van de Twee Siciliën, was al in de ontwerpfase voorzien. Het is ca 5300m² groot en bevat 157 monumenten.

Op dit bijzondere ereperk werden personen begraven die zich verdienstelijk maakten in hun vakgebied. Ingenieurs, een econoom, dichters, toneelschrijvers, politici, beeldhouwers, muzikanten, een medicus, een botanicus en een vakbondsman worden hier blijvend herdacht. Onder meer is hier Louis Jura (1795-1865) begraven, de ingenieur die de brug over de Garigliano Real Ferdinand uitstekende, de eerste ijzeren hangbrug in continentaal Europa. Stefano Gasse (1778-1840) neoklassiek architect, ontwerper van de ingang van de begraafplaats aan de Via Nuova Poggioreale, van de ministeries van Bourbon en andere representatieve monumenten, werd begraven op dit ereperk toen de begraafplaats nog in opbouw was. Luigi Angiolo kreeg de opdracht om zijn grafteken uit te voeren.

Diversiteit in vormen, materialen en inplanting

Op enkele gevels en in een aantal interieurs van grafkapellen is prachtige mozaïek aangebracht.

Buiten de hoofdlanen valt vooral de veelheid en grote diversiteit op van de graftekens, die - schijnbaar - zonder planning zijn neergezet, terwijl markante punten pronken met luxueus uitgevoerde solitaire monumenten gecombineerd met verfijnde sculptuur.

25

Bizar is de grafkapel waar *Rodolfo D'Afflitto* (Ariano di Puglia 1809 - Napels, 1872) zichtbaar opgebaard ligt onder een spierwit laken. Deze markies van Monfalcone was o.a. een lid van de Voorlopige Regering van G. Garibaldi, senator sinds januari 1861 en vicevoorzitter van de Senaat van 1867 tot 1871 .

26

Tot de meest originele creaties hoort de tent met voorhang, geheel uitgewerkt in wit marmer.

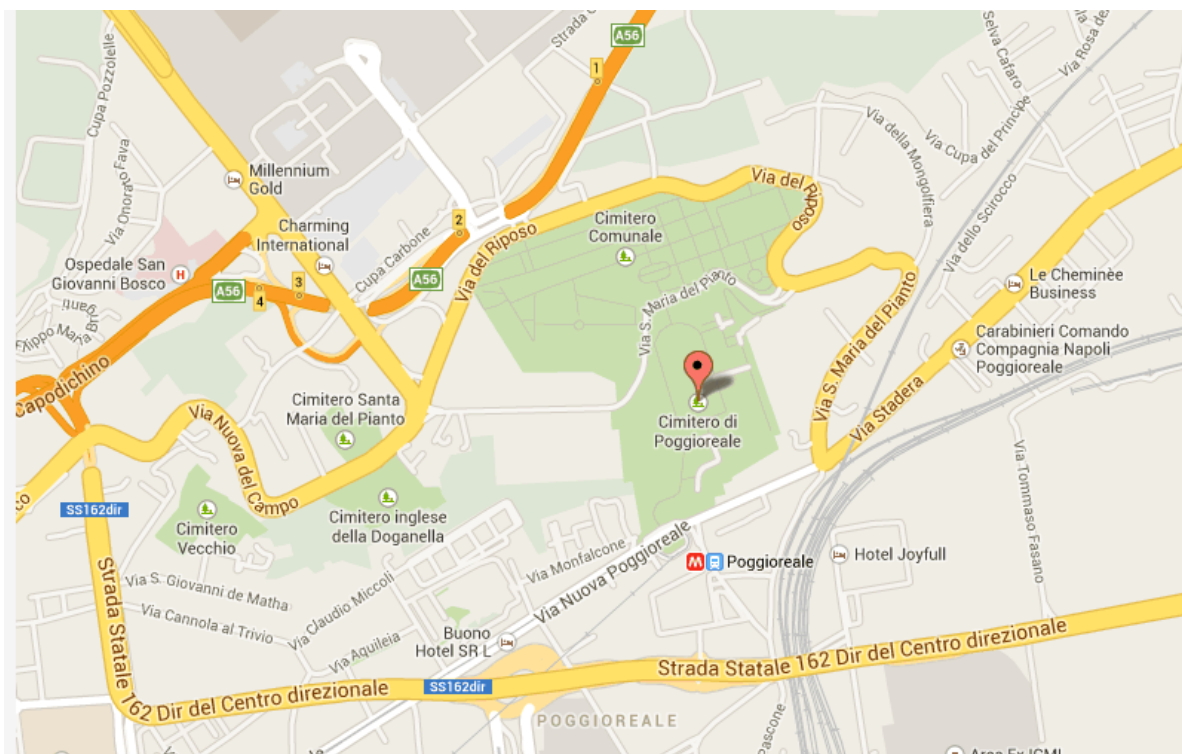
Praktische informatie voor een bezoek

Hierboven wordt slechts een gedeelte van deze uitgestrekte begraafplaats besproken. Zowel de structuur van de verdere begraafplaats als individuele graftekens zijn interessant en nodigen uit tot ontdekking, temeer daar deze site toeristisch niet ontsloten is.

Indien geen toelating tot fotograferen, eist de politie (aan de hoofdtoegangen) je fototoestel op, indien je zichtbaar een fototoestel draagt.

Vervoer **Circumvesuviana** (snelstadstrein) halte Poggioreale. De metro is nog in aanbouw. (tip: stap in station Garibaldi over op de metro en bekijk vervolgens de metro's Università en Toledo; ultramodern design!)

https://www.youtube.com/watch?v=iCzQsOttV_o

Ook interessant op funerair gebied

* Naast de officiële begraafplaatsen zijn er in de stad zelf de talrijke rijk gedecoreerde kerken en kapellen, vaak met funerair erfgoed uit diverse periodes.

Baseliek S. Domenica Maggiore

* Il Cimitero delle Fontanelle, een knekelgrot, is niet altijd toegankelijk voor individuen. Vooraf best informeren naar de dan geldende regeling.

<http://www.comune.napoli.it/flex/cm/pages/ServeBLOB.php/L/IT/IDPagina/4880>

http://www.tripadvisor.nl/Attraction_Review-g187785-d1832751-Reviews-Cimitero_delle_Fontanelle-Naples_Province_of_Naples_Campania.html

* De kloostertuin van het rijke klooster Certosa di San Martino heeft op de binnentuin met sierlijke bogengalerij een ommuurd kerkhof, voorzien van prachtig uitgewerkte wit marmeren doodshoofden. (Bovendien is het uitzicht op Napels vanaf de wijngaard van het klooster een aanrader).

* Ook op straat wordt men constant geconfronteerd met de lokale funeraire traditie, door het plaatselijk gebruik om affiches met doodsberichten die gekleefd worden op gevels, lantaarnpalen, vuilbakken... .

BLOEMLEZING UIT DE PERS

Pierre Brewee volgt wat er verschijnt m.b.t. funerair erfgoed in de pers en media op de voet. Hij maakt voor ons een korte samenvatting. In geen geval heeft deze bloemlezing de bedoeling om volledig te zijn maar is ze eerder opgevat om er trends in aan te wijzen en soms ook de berichten van een kritische noot te voorzien.

Aarschot

In Aarschot worden de negentiende-eeuwse sarcofagen naast de Onze-Lieve-Vrouwekerk gerestaureerd en ook het graf van pastoor Dergent op de begraafplaats van Gelrode wordt volledig opgeknapt. De vier herdenkingszuilen van gesneuvelde burgers en soldaten naast het monument van Dergent krijgen ook een opknopbeurt. De sarcofagen van pastoor-dekens Philippe Corten en Petrus Johannes De Wit worden behandeld en het herdenkingsmonument van de Franse bouwmeester Jacob Piccart staat ook in de steigers.

Vladslo

Het Treurende Ouderpaar van Käthe Kollwitz in Vladslo is een funeraire klassieker: soldaat Peter Kollwitz stierf op 23 oktober 1914 bij een aanval op Diksmuide en zijn moeder startte al in april 1915 met de eerste plannen voor deze gedenksteen voor zijn graf. Op 23 juli 1931 werd het kunstwerk geplaatst op Het Roggeveld, de Duitse begraafplaats nabij Esen en in 1956 werd Peter Kollwitz samen met 1.538 andere kameraden overgebracht naar de nieuwe Duitse soldatenbegraafplaats Het Praetbos in Vladslo. Er worden replica's gemaakt van de beeldengroep die in juni in Vladslo en Diksmuide te zien zullen zijn, waarna ze verhuizen naar het Russische Rshew. De replica's zijn gemaakt in opdracht van de Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge, de organisatie die de zorg voor de Duitse oorlogsbegraafplaatsen op zich neemt. De replica's maken een hele tour door Europa en zullen o.a. halt houden in Gütersloh en aan de dom van Berlijn. Verder zijn ze te zien in Warschau, Minsk en Rshew waar ze op de Duits-Russische soldatenbegraafplaats neergezet zullen worden op 20 september 2014.

Het kunstproject wil een verbinding maken tussen twee gebeurtenissen: honderd jaar terug brak de Eerste Wereldoorlog uit en 75 jaar geleden startte de Tweede Wereldoorlog. Käthe Kollwitz werd door beide oorlogen zwaar getroffen. Haar zoon Peter sneuvelde in 1914, haar kleinzoon Peter sneuvelde in de Tweede Wereldoorlog aan het Oostfront en zijn graf bevindt zich op de soldatenbegraafplaats van Rshew.

Deurne

Antwerpen heeft besloten de begraafplaats Sint-Rochus officieel te erkennen als eerste stilteplek in de stad en het bestuur trekt zelfs 2,4 miljoen uit voor extra geluidsschermen. Deze stilteplek maakt deel uit van het stedelijk geluidsactieplan dat het college goedkeurde.

Roeselare

Honderd grafzerken worden verwijderd op de oude stedelijke begraafplaats van Roeselare en de zerken en ornamenten worden verwerkt in een stapelmuur die de biodiversiteit moet stimuleren met muurvegetatie als mossen en korstmossen en insecten moet aantrekken. Een vlindertuin met educatief informatiebord en een insectenhotel maken het plaatje compleet. De stapelmuur is een zoveelste stap in de hervorming van oude begraafplaats naar begraafpark.

Berlijn

In Berlijn werd een opmerkelijke begraafplaats ingehuldigd: een begraafplaats ... waar enkel lesbiennes begraven zullen worden. Het project is mogelijk dank zij een akkoord tussen de stichting Sappho, een vereniging voor lesbiennes, en de lutherse parochiebegraafplaats Georgen. Vier jaar geleden werd het idee gelanceerd door de vrouwelijke homobeweging Safia. Op het 200 jaar oude kerkhof Georgen Parochial wordt 400 vierkante meter vrijgehouden: op die oppervlakte kunnen ongeveer 80 lesbiennes gekist of ge-urnd worden. De initiatiefneemsters benadrukken dat het hier niet gaat om een postume “strijd tegen de man”. Er zal trouwens ook geen afscheiding komen tussen de homo- en heterograven.

Waregem

Het bezoek van Obama aan België is niet onopgemerkt voorbij gegaan. Wie na deze doortocht nog niet weet dat er in Waregem een Amerikaanse begraafplaats ligt komt van een andere planeet. Je kan er na het bezoek van de Amerikaanse president voortaan ook een graf adopteren. Adopt-a-Grave heet het project. De adoptie is gratis, maar je moet het graf wel regelmatig eens bezoeken en er bloemen neer leggen op speciale dagen zoals Memorial Day of Wapenstilstand. Het grafkruis onderhouden hoeft niet: dat blijft het personeel van de begraafplaats doen. Wie een graf adopteert wordt ook aangemoedigd info te zoeken rond de betrokken soldaat: bedoeling is zo contact te leggen met eventuele nabestaanden. Niet alleen de 368 graven maar ook de 44 namen op de muur der vermisten komen in aanmerking voor adoptie.

Meer info: <http://www.sitemn.gr/adoptagraveflandersfield>.